

LEPOZNANSKI LIST.

Leto IV.

NA DUNAJI 15. JUNIJA 1878.

List 12.

Vjetega tiča tožba.

Oj zemlja širna, zemlja lepa,
Ti cela bila si mi lašt;
Zdaj ozka kletka me zaklepa,
Ko vjel sem se v nesrečno past.

Ostrigli, oh, so mi peroti,
Da ni mi moči v sinji zrak,
Čez hrib in plan — gorje siroti! —
Ne nosi več me vzlet krepák.

Ne nosi več me v log košati,
Kjer mnog prebiva zvest mi drug,
Ni moči mi v jeseni z brati
S teh velih trat na topli jug.

Z ognjenim jeklom umorili
So mi nebeško luč oči,
Da božjih čud v narave krili
Uživati mi moči ni!

Okó siroti oslepljeni
Oko edino je spomin,
A on ni vir tolažbe meni,
Spomin mi vir je bolečin.

Za mano ure solčne sreče,
Pred mano groza temnih dni,
Krog mene stene večne ječe . . .
Pa naj spomin me veseli?!

Zlaj senčni gaj se v cvet odeva,
Oj senčni gaj, moj rojstni ráj,
Glasno tam bratov zbor popeva,
Tu moj izgublja se vzdihljáj.

Z družico drug tam prosto leta:
Izbral si gosto je drevó,
In drobno gnezdo skerbno spleta,
Da spal bi nežni rod mehkó.

A meni svet je ves ocvétel,
Zapert in slep sem samotár,
Nikdar ne bodem gnezda pletel,
Gojil mladičev nikedár.

Merjé mi v ječi sèrce vbogo,
Brezcvetna gine mi mladost . . .
Pač mnogo vzeli ste mi, mnogo,
Ko zlato vzeli ste prostost!

A enega mi vzeli niste,
Pa mi ne vzamete nikdár:
To pesmi so srebernočiste,
To je glasov nebeški dar.

Samotno v kletki bom popeval,
Doklér ne počí to sercé,
Vam dušo merzlo bom ogréval
In sebi bom hladil gorjé!

Massimo d'Azeglio.

Spisal J. Jesenko.

(Dalje.)

Njegova povest „Niccolò de Lapi“ je povzeta iz zgodovine florentinske. Da bi vse osebe primerno narisal, pripravljaval se je mnogo na to delo. Kaj pazljivo je prebiral ne le florentinske zgodopisce, na pr. Varchija, Nardija, Amirata, Guicciardinija, ampak tudi razne izmišljene povesti, glediščne igre, pisma, životopise, s kratka vse, kar bi kolikaj moglo pospeševati njegovo delo; kajti narisal bi bil rad osebe v svoji povesti, kakor so v XV. stoletji v resnici živele. Nikedar ni hotel ne samega sebe ne drugih slepiti ter si osebe le izmišljevati. Previdel je, da si je prva njegova povest pridobila toliko veljave le zato, ker so dotični značaji narisani bili po zgodovinskih značajih dotičnega stoletja. Pisatelju je treba kakor slikarju živih podob, katere hoče posneti. Teh si pa iz preteklih stoletij ni mogel drugače ustvariti, kakor pri silno pazljivem branji istočasnih spisov in povesti. Pri vsem tem ni zajemal Massimo d'Azeglio samo iz omenjenih virov. Da bi bolj natanko in prav živo popisal razne kraje, v katerih se razvija dejanje njegove povesti, potoval je na Toskansko in je vse kraje na drobno pregledal. Med slikanjem je delo dobro napredovalo. Perva poglavja je bral o neki priliki svojemu prijatelju, pesniku Grossiju, in ta mu je potem še posebno prigovarjal začeto povest skoraj dokončati in jo obelodaniti. Zdelo se mu je, da so v njej osebe še živeje in bolj možato narisane kakor v povesti Fieramosca in da vsa povest še resnobneje izpodbuja narodno zavest italijanskega ljudstva. Ko

je v marciju bila povest spisana, izročil jo je državnim ali policijskim presojevalcem. Po sreči njegovi je rokopis v roke dobil nek Colonnetti, od katelega je d'Azeglio izkušal z lepa dobiti poterdilo. Pa kako se je začudil, ko mu c. kr. presojevalec reče: „Gospod vitez, vaš rokopis je prelep, da bi se jaz upal dotakniti. Samo semtertje je nekoliko dvoumnih izrekov, katerih morebiti nisem jaz prav tolmačil. Seveda, ko bi hotel dolžnosti svoje napeti, našel bi bil že na prvih petdesetih straneh dosti stvari, zaradi katerih bi prepovedal natisniti vaše delo. — Jaz sem Italijan“, nadaljuje presojevalec, „ko bi mi kedó dokazal, da bi Lombardija bolje stala brez avstrijske vlade, vedel bi, kaj bi bila moja dolžnost“. — Massimo d'Azeglio ni veroval lastnim ušesom; živo se je zahvalil milemu presojevalcu ter odšel s poterjenim rokopisom.

Kmalu potem je bila knjiga tiskana. V kratkem predgovoru lepe te povesti stojé med drugimi one besede, katere smo postavili na čelo kratkemu temu životopisu: „določil se je, da kolikor časa bode živ in zdrav, ne bode imel ne želje ne misli, ki ne bi bila posvečena domovini“. Tudi ta knjiga se je naglo razširila; kajti že 29. septembra pisatelj naznanja svoji ženi, da so izdajatelji dobili vladno privoljenje za drugi natis, ker so prvega popolnem razprodali. Ni čuda, knjiga je ugajala celo najbolj olikanim možém tedanje Italije. Med drugimi naj omenimo le imenitnega pesnika Josipa Giustija. Temu je bil

tudi oseben prijatelj, zlasti od leta 1835., ko je po smerti prve svoje žene za ženo vzel Luizo Maumaury, znanko in prijateljico rečenega pesnika. Giusti sam hvali v treh listih, Azegliu poslanih, njegovo povest in posebno povdarja veliko njeno vrednost v narodnem oziru. Kaj bi je navdušen pesnik ne hvalil, ker je lepa povest z raznimi dogodbami Italijane ravno tega učila, kar jim je pesnik neprestano popeval:

Vogliamo tutti quanti siamo
L'Italia, Italia, e non vogliamo Tedeschi!

Primérno se nam zdi, na tem mestu omeniti neko drugo posebno lepo lastnost imenitnega pisatelja in umetnika; ona ne kaže v moži le velikega rodoljuba, ampak enako velikega ljudoljuba. Neutrudna njegova roka je premnogo zaslužila s čopičem slikarskim, a večji del svojega zaslužka je blagi mož daroval ubogim in potrebnim, premnogo tudi narodnim namenom. Prevelika ta darežljivost mu je zbujala najslajše čute; in ti so blagemu sercu bili plačila dovolj. Darežljivost njegova se je najrajše kazala na skrivnem in tihem, kajti izviral je iz serca. Nikedar ni Massimo zahteval, da bi ga zaradi tega kedó hvalil pred občinstvom. In tako je ravnal do svoje smerti.

Sé slikarskim čopičem in zgodovinskim romanom je začel Massimo d'Azeglio vojsko za osvobojenje svojih rojakov in nadaljeval jo je z besedo, državnimi spisi in z orožjem v roki.

Massimo d'Azeglio od leta 1843. do 1848.

Ne dá se tajiti, da je piemonteško ali sardinsko kraljestvo od leta 1814. najimenitnejše med vsemi italijanskimi deželami, naj se že opazuje z narodnega, državnega ali narodno-gospodarskega

stališča. To kraljestvo je po mislih vseh previdnih italijanskih narodnjakov imelo imenitno nalogo združiti vse laške moči in z njimi ustanoviti zedinjeno narodno državo vseitalijansko. Prebrisaní državniki in pravi narodnjaki italijanski so v petem desetletji našega stoletja sprevideli, da se njih najbolj serčne želje nikedar ne izpolnijo sé starimi pomočki in starim počenjanjem. Prevideli so, da razne skrivne družbe politične ne razteró nikedar železnih verig domačih zatiralecv in tujih gospodovalcev.

Tega pa zato ne, ker so njih pomočki bili premajheni v primeri sé silo, s katero je šestero vlad narod tlačilo. Politične skrivne družbe so napravljale večje in manje zarote in vstaje, ki so sedaj in manje zarote in vstaje, ki so sedaj v tem, sedaj v onem mestu se začele in za nje nepripravljeni narod hotele siloma osvoboditi. Vsak tak poskus pa je bil nagloma zadušen ter je pogubil mnogo najboljših narodnih moči. Mnogo jih je derzno narodno početje spravilo na vislice, če niso že poginili v kervavem boji z vladno silo. Povsodi in zmeraj so pa po zatertji takih prevratov preganjali vse, tudi najbolj poštene može, katerim je le serce nekoliko močnejše za narod bilo; ali so jih zapirali, da so mnogo let po ječah zdihovali, ali so pa bili iz domovine prognani. Najimenitniši med raznimi političnimi skrivnimi družbami sti bili „Carboneria“ in „Giovine Italia“. Massima d'Azeglia so od raznih strani mnogokrat vabili, da naj se vpiše med rečene skrivne zarotnike. A tega on ni storil nikedar, kolikor živo mu je serce za narod bilo; kajti načelo njegovo je bilo, resnico povsodi očitno izrekati ter jo pogumno pred vsakim zagovarjati.

Leta 1844. je potoval po vsej Italiji in po otoku Siciliji, da bi se osebno pod-

učil o stanji in političnih razmerah italijanskega naroda. Kot odkritoserčen postenjak je bil povsodi z veseljem sprejet; povsodi je kazal zaupanje do poštenih mož, in povsodi je tudi zaupanje našel. Potem se nikakor ne bomo čudili, da je Massimo d'Azeglio potrebe in želje, težave in moči svojih rojakov bolje poznal, nego kateri koli Italijan si bodi. Naslednje leto povabi ga v Rim neki veljaven narodnjak Filippo, s katerim sta se razgovarjala o narodnih razmerah, zlasti o bodočnosti papeževih dežel. Papež Gregorij je bil celó star in tako slaboten, da so vsak dan pričakovali njegove smerti. Pri tej priliki sta se bala previdna narodnjaka d'Azeglio in Filippo, da se bodo papeževe dežele uperle — sebi in vsemu italijanstvu v največo nesrečo. Zarote se, mislila sta si, posamezne začno, posamezne zateró ter zopet pogubé mnogo čverstih narodnih moči. Tej nezgodi bil bi se Azeglio rad ognil. Sklenil je potovati po vseh papeževih deželah in po Toskani, ter po vseh krajih izkušati veljake in pervake pridobiti narodnemu svojemu programu.

Ko je bilo vse pripravljeno in določeno, odpravi se d'Azeglio iz Rima in sicer prav sam, celó brez strežaja, vsaj bati se mu ni bilo treba, da bi imel kacega izdajalca ali ogleduha za herbtom. To je preimenitna njegova „via crucis“ — pravi „križev pot“ — kajti imenitni narodnjak je imel junaško poterpljivost obiskati mesto za mestom, terg za tergom, vas za vasjo po vseh papeževih pokrajinah, Comarca, Umbrija, Marca in Romagna imenovanih, in na Toskanskem; povsodi je poiskal najbolj veljavnega moža, časih z največo nevarnostjo pred vladno policijo ter mu izkušal razložiti narodna svoja načela, ki so nasprotovala

silnim vstajam, a narod pripravljala za boljšo bodočnost. Narodna svoja načela je Azeglio poslej razvil v imenitnem spisu „Programma per la formazione di un' opinione nazionale“.

Le škoda, da d'Azeglio ni obsirniše opisal tega svojega političnega potovanja. Ohranilo se je o njem le nekoliko odlomkov, priobčenih v njegovih spominih. Ti odlomki in razni njegovi listi in dotični spisi kažejo, kako natanko in ostro je razmere opazoval. Tu naj navedemo le njegove besede o Loreti sé svetiščem, kjer se je dalje mudil, da bi spoznal vse razmere imenitne te božje poti. „Zmeraj sem opazoval (Ricordi II. 454), da so kraji ali mesta z jako imenitnim svetiščem le malo vredni. Vzrokov iskaje našel sem sledeče. Prebivalci so namreč vajeni živeti ne o lastnem delu (s katerim si v resnici to zaslužijo, kar imajo), ampak oni živé o slepariji in goljufiji mnogobrojnih božjepotnikov, ki svetišče obiskujejo. Dalje prebivalci sploh jako malo derzé na pobožno pripovedko, ki slavi in vzderzuje njih svetišče in jim obilno dobička daje. Zato se privadijo neprestano sami sebe slepiti, lenuhati in delo sovražiti in tujce vedno odirati in slepariti ali jim se drugače bolj škodovati. Vsled tega so tudi mali kraji, kamor neprenehoma božji potniki deró, najbolj zapuščeni in zanemarjeni“.

Po papeževih deželah potujoč d'Azeglio nikomur ni vrival svojih načel; z lepa je skušal pridobiti slednikov, ki naj bi vsak v svojem kraju ljudstvo podučevali, da se s silnimi prevrati nič ne opravi: treba je zdatne pomoči od druge strani, zdatno pomagati pa zatiranemu ljudstvu more le piemonteski kralj Karol Albert. In koliko zaprek je moral d'Azeglio po-

trebiti, da je tej rešilni svoji misli pot odperl med italijanski narod!

Sardinski kralj namreč takrat ni imel dobrega imena pri svobodomiselnih Italijanih; nikedó mu ni upal, ker v svoji državi ni zmeraj nosil zastave svobode ter se je pri Trocadéri celo vojskoval zoper njo. Ta večini svobodomiselnih Italijanov zoperni kralj Karol Albert imel je rešiti Italijo vsega političnega zlega. — Ko je d'Azeglio zapustil papeževе dežele in Toskano, šel je v Turin pred rečenega kralja ter mu je razložil politični položaj laške dežele, zlasti pa opazovane razmere srednje Italije. Povsodi, reče

(Dalje prih.)

kralju, pridobil sem razen malih izjem veljavne može svojim načelom; ne bodo se več spuščali v posamezne zarote in vstaje zanašaje se na vašo pomoč.

Kralj Karol Albert mu nazadnje mirno a določno odgovori: „Naznanite onim možem, naj bodo le mirni, kajti sedaj ni čas ugoden, kaj za nje storiti; pa zagotavljam jim, da o prvi priliki hočem za italijanstvo žrtvovati svoje življenje, življenje svojih sinov, svoje moči, svoje zaklade in svojo vojsko“. D'Azeglio je bil osupnen, kajti tako določnega odgovora ni pričakoval od Karola Alberta; storil je, kar mu je kralj naročil.

In vendar — !

Noveleta v pisnih, spisal Emil Leon.

8.

Filip prijatelju Bogomilu.

(Dalje.)

V pričetku sept. meseca.

Ko je bilo tako vse tiho v cerkvi, in sti moji družici molili, priletel je nekédó po dežji do cerkvenih vrat. Bil je brez dvoma gorjanski cerkvenik. Pri dežji se mu je mudilo, in ker so bila vrata vestno zaperta in v cerkvi tihota, pograbil je ročno ključ, zavertil ga, ter zaklenil ključalnico. Potem pa je rožljaje potegníl ključ iz vrat ter hitró čez zapuščeno pokopališče odbežal proti svojemu, precej oddaljenemu selišču. Izpod neba pa se je vlila serdita ploha.

In mi! in jaz! To ti je bil položaj! Zapert z mladim dekletom v samotni pogorski cerkvi, in zavest, da bom moral tako biti z njo celo noč. Pot mi je oblił celo in lice. Revno sem se oziral po temačnem prostoru. Položaj pa je bil

na drugi strani tudi komičen. In Angelika ga je samo od te strani občutila.

„Zaperti smo, gospod profesor, zaperti!“

In smijala se je, videč mojo revščino.

„In vi, gospod profesor? Moj Bog, ko bi vas sedaj videli vaši učenci!“

Nejevolja mi je napolnila serce, in dejal sem serdito:

„Ne šalite se, gospica! ker samo vi ste zakrivili, da smo v tako stanje zašli!“

„Jaz, profesor?“

„Dà, vi gospica, ker niste hoteli hitreje iti!“

In zopet se je smijala, potem pa odgovorila patetično:

„Velikani na duhu, kakor jaz, si pomagajo pri vseh okolnostih“!

Hodila je po cerkvi okrog, in njena vitka oseba se je ostro črtala od belih sten. (Prijetelj, bila je res krasna!)

„Midva ne bodeva spala, to je gotovo, to se vé! Ali ubogi Klari moram poskerbeti, da bode mogla spati“!

Klara pa je bila že sela na leseni prag pred oltarjem ter si z roko podpirala trudno glavico in poslušala dež, ki je zunaj na gozdove lil.

Angelika je konečno iz oltarja vzela blazino in pogrinjalo, ter s tem napravila na lesenem pragu s pomočjo svojega in mojega „pleda“ okolnostim primerno ležišče.

„Klara, ali greš spat“? rekla je potem polna najboljše volje. Otrok je bil zaspan in takoj voljan iti v „posteljo“.

Med tem pa je bil nastal zunaj mrak in v cerkvi je bila tema.

„Angelika, lačna sem“! zdihovala je Klara.

„Počakaj, srce moje, da pride jutro, tedaj pa bodeš jedla, kar boš le hotela. Ali sedaj moraš spati, da bode mir“.

Klara se je rada utolažila. Angelika pa jo je prinesla k meni, da sem jo poljubil. In tudi sama jo je poljubovala. Potem pa je otrok ležal zavit in ogernen na oltarnem pragu in čez nekaj trenutkov že rahlo spal — pod varstvom božje porodnice.

Prijetelj! jaz pa sem ves ta čas slonel pri zidu „brez moči vsake“. Primerjal sem se sè slabotno žensko, in ni ti treba praviti, komu na korist je bila ta primera.

Še le potem, ko je Klara spala in ko je bil dež pojenjal, še le tedaj sem prišel do „rešilne misli“.

Moj Bog, tako vendar ne moremo ostati vso noč“!

In hitel sem za oltar — da bi zvonil. Ali gaberska cerkev ni bila zidana kakor druge pogorske podružnice. Zvonik ni bil postavljen nad oltarjem, temuč nad vhodom. Za oltarjem torej ni bilo rešilnih vervi, te so visele zunaj pred zaklenenim vhodom. Potert sem prišel nazaj.

„Zunaj zvonijo“! zaječal sem serdito in neprimérno kletev pridružil tem besedam, da se je Angelika kar pretresla.

Tedaj pa je bilo že tako temno, da so se komaj razločile reči v cerkvi. Pred oltarjem na vsaki strani pri zidu sti stali leseni klopici, ki so jih pristavljali k oltarju, če je bilo treba sveče prižgati ali svetilnico. Na eno je bila že Angelika sedla, drugo pa je meni pokazala.

„Tako bodeva prenočila, gospod profesor“!

„Tako ločena? In čemu ne oba na eni in isti strani“? vprašal sem mehko, „čemu ne smem biti pri vas, Angelika“?

Ali ji je tedaj kri zalila obrazek, ne vem. Meni je pač zakipela iz srca, ker tako še nisem nikedar govoril — govoril ženski.

Urno je vstala, molčala nekaj časa, potem pa mi podala mehko ročico ter dejala tiho:

„Bolje tako! Lahko noč, gospod profesor“!

In ta ročica, prijatelj, se je malo tresla, ko je bila dejana v mojo.

„Lahko noč“!

Samoten ali vendar srečen sem odlašil na svoje mesto, na dolgočasno klop. Srečen, ker ročica — se ji je tresla.

Tihota je nastala. Zunaj pa je bil dezpopolnoma pojenjal.

Naslonil sem glavo na steno in vtopil se v prečudno sladke misli. In mislil sem na Angeliko, in mislil in mislil. Zakonski mučeniki in opominovanja njihova so zopet stopila pred mé. Morda so vendar resnico govorili! In moje samotno stanovanje v mestu! Sedaj se mi je v istini žalostno tožno dozdevalo. Oženiti se — in jaz! Angelika? In vendar — tako bi se hotel ženiti!

V tej temoti in tihoti prebudili so se mi vsi občutki mojega serca, in vse sile so me vlekli tija — k nji, kateri se je tresla ročica.

„Angelika“, sem dejal, „tu je zopet rešilna misel, rešeni smo!“

„Nu, povejte, kako?“

„Na oltarji so sveče! Da na to nismo mislili! Prižgem jih, da bodo okna cerkvena razsvetljena. Po pogorji ljudje še ne spé. Luč v cerkvi se bode opazila in mislilo se bode, da so tatovi v nji. In prihrumele bodo množice s koli in orožjem, ter oprostile nas!“

„Tatovi, pravite? Pa kaj bi tafovi ukrali tu notri?“

„Ali vendar poskusim, ter prižgem sveče!“

„Le prižgite, ali glejte, da mi ne prebudite Klare!“

In takoj sem se do oltarja pritipal ter jemal v roko svečo za svečo. Ali Bog naj kaznuje te zvite gorjance! Še malovrednih sveč ne privoščijo tatovom, ki bi ravno tu sem zašli!

„Angelika“, zdihnil sem, „sveče — so lesene, ponarejene!“

Dekle se je lahko zasmijalo.

„Nikari se smijati, gospica! Ta ideja nas bi bila rešila!“

In sé žalostjo v duši sem se povernil na svojo klop. Ali ti ne veš, kako dolgočasno je sedeti tako v tihoti in temi!

„Angelika“, pričel sem zopet razgovor, „ali ne smem priti na vašo stran?“

„Čemú, gospod profesor?“

„Govoril bi rad z vami!“

„I ali tam ne morete?“

„Klara se prebudi!“

„Ni verjetno; govorite pa bolj tiho!“

„Angelika, oj vi nočete z mano govoriti, to je!“

To sem govoril tako tožno, da se je dekle moralo smijati. (Ti pa vidiš, kak otrok časih postane odrasel človek!)

Dobrovoljno je rekla:

„Sedaj le naj molim večerno molitev; potem pa govoriva, kolikor bodete hoteli, gospod profesor!“

In zopet sem moral molčati, molčati v tihoti in temi. Ali ko se njena molitev le ni hotela končati, moral sem zopet sam začeti.

„Angelika!“ zdihnem šepetaje. A vendar je čula.

„Gospod profesor?“

„Ali še molíte, gospica?“

„Ne več.“

„In kako, da molčíte?“

„Čakala sem, da bi vi začeli.“

„Angelika, ali sedaj tudi še ne smem priti na vašo stran?“

„In čemú sedaj?“

„Sedaj? sedaj! — glejte — strah me je tako v temi in samoti. Zunaj je pokopališče, Angelika!“

Glasno se mi je zasmijala. Tedaj pa so se hipoma pretergali oblaki na nebu — in jasna luna je posvetila skozi okna, tako, da mi tudi „strah“ ničesa ni koristil. Na svojem mestu sem moral ostati. Ali česar mi diplomatične moje moči niso mogle prinesti, do tega mi je po-

magala dobrodejna osoda. In prav živo mi je pred očmi, kako se je vse pripetilo. Dekle je slonelo ob zidu, prekrasno v luninem svitu. Tedaj pa je nekje izza oltarja prihitela, ne prevelika, očitovidno izstradana — pogorska podganica.

Neestetična živalca, opazivši dekletovo obleko (mené, da bo kaj jesti), je takoj svignila proti nji — in drugo si lahko misliš. Angelika je trepetaje in z vsklikom prihitela k meni! Prebivalca podzemeljska pa se je tudi boječe izgubila nekje v zidovih. Ali Angelika je bila pri meni. Hitel sem po njeno klop, da je sela tik mene. Bila je vsa bleda in prestrašena.

Tudi mene je prevzela tesnost, da sem bil kot otrok, in da nisem vedel kaj početi. In ona je tiho sedela in njeni obrazek je bil resen. Ni se upala povzdigniti oči. (To vse sem opazil, ker sedela sva v svitu.)

Bil pa sem vendar neizrečeno srečen, da še nikedar ne v življenji tako. Pozabljeni so bili vsi dobri naklepi, Tacitus, Tukidides in klasična filologija vsa. In razkipela je ta sreča in napolnila serce tako, da v tej samoti nisem videl ničesa, kakor le njo, ki je sedela tik mene. Takoj sem sklenil, da ji moram povedati, vse povedati. Ali kako? Molčé gotovo ne.

„Angelika“! zdihnil sem po stari svoji navadi ter kakor po naključji prijel za njeno roko.

Odgovorila ni, samo pogled, proseč in mil, obernila je proti meni — in takoj mi je zamerla beseda, že skoraj izgovorjena. Konečno pa stvar vendar ni smela tako ostati! (Sedaj se samemu sebi čudim, da sem imel tedaj toliko poguma.)

„Ali ne greva malo po cérkvi“! prosil sem potem.

In tak izprehod je bil res vabilen. Skozi okna, kakor veš, je luna vsipala svoje žarke ter prijazno razsvetljevala cerkveni prostor.

Molčé je vstala in pustila, da sem jo peljal po cérkvi. Njene roke pa nisem pustil ne za trenotje iz svoje. Tako sem jo vodil nekaj časa, potem pa obstal pri steni. Skozi nasprotno okno pa sva zerla na jasno nebo. In hotel sem govoriti — ali besede, primérne besede dobiti nisem mogel.

„Angelika, ali vidite, kako prekrasno luna sije“?

Tudi na to duhovito vprašanje nisem dobil odgovora, ali smijala se pa tudi ni.

Zopet sem zerl na jasno nebo, potem pa obernil pogled na njo, ki je v prečudni deviški milobi trepetala poleg mene.

„Angelika — ali smem vas ljubiti“?

Beseda je bila izpregovorjena! Iztergala mi je roko, in kakor kamenita podoba štala trenotek, komaj trenotek pred mano.

„Tiho! tiho“! ihtela je — in mahom mi položila roke okrog vrata ter skrivala obraz na moje persi.

Prijatelj, sedaj si pa lahko misliš, da ji nisem pustil tako glavice, in da sem poljubil rudeče ji lice. Kedó bi ne bil?! —

Ali tedaj pa se je začula govorica iz dalje, in ljudje so prihajali. Kakor plaha serna je odskočila in — zarudela kot rožin cvet obstala sredi cerkve.

V vratih je zarožljaj ključ; odperlo se je in množica je prišla v cerkev. Pervi je vstopil gospod Zlatar, potem mladi kaplan in še družih mnogo.

„Uboga Angelika“! vsklikne Zlatar.

Ona pa je hitela k njemu, objela ga in v objemu se razjokala.

Jaz pa sem vedel, da so kipele te solze iz prepolnega serca in da so tekle morda

(Dalje prih.)

— za me. Vsaj tedaj sem menil tako!

— Danes končam. Spomini so me preobdali. Ali kmalo, prav kmalo bom iskal zopet — tolažbe pri tebi.

Reka.

Mogočno vali velika reka svoje valovje po široki strugi, — in vendar kako neznatan je njen začetek! V gorskem zakotji med sivimi skalami in pečinami v mali, kameniti, s peskom postlani zibelci nam je iskati njenega rojstva, kjer se snuje iz apnenikovega robovja mali vrelec ter hiti iz peščenih tal, bister kakor ribje oko, ter se šumljaje vije dalje po belem pesku skakljaje z valčeki med z mahom porastenimi skalinami. Predno pa prihití v nižavo, dospe mu že mnogo dotokov iz desne in leve v ozko njegovo stružico, ki se z njim združijo in ga spremljajo, kamor on hití; in dospevši v ravní vije se že kakor potočič mej zelenimi travniki in pisanimi lokami in svetlo se blešči srebročista njegova vodica. Tu in tam pač obdajajo tudi jelše in otožne verbe njegovo stružico.

Polagoma se širi njegova struga in kaže se nam drug prizor. Derzen potok se dèrvi pred nami — in kaj nam vse kaže ta ob svojih bregovih? — Razen jelševja in verbovja, ki je zarasteno in prepreženo s hmeljem in srobrotom, stojé ob bregu mogočne sive topole in visoki jagnjeti. Ondi se dela peneč slap, ko bobni in šumi voda čez robovje in skalovje v prepad; in kmalo potem glej drugi slap, ki ga je človek sam naredil s svojimi napravami; tu se podí belopeni potok čez jez, kolikor ga ne obrača ta na škripajoče mahovito mlinsko

kolo, ki počasno in trudno verti svoj velikanski krog ter berljuzgavo meče in perši vodo raz sebe. In tu glej prijazno tico — povodnega kosa, kako zigrava po vodi in se koplje v potoku; ondi pod jezom pa ima svoje gnezdece skrito in skozi belí slap leta vanje.

A iz potoka narase kmalo po dotokih iz raznih strani dobajajočih močna reka in zopet drugačen prizor se obrazi pred našimi očmi. Glasneje šumi dalje in močnejše in urneje podí deroče valove; a tudi večí učinki so nasledki večé moči. Tu in tam se pač mora umakniti ob ovinkih kos zemlje, ki ustavlja hitro valovje, in nekatero drevo ob bregu, ki sili preveč sè stranskimi koreninami v deročo vodo in seza sè svojimi vejami preveč nad njeno poveršino, pade izpodkópano v močne valove. Mnogo večih mlinov se vertí ob reki in mnogo lesoreznic deluje tu, ki jih góni njeno vodovje. — Polagoma pa se nekoliko umiri burno valovje in videzno počasneje, a tim mogočnejše in veličastnejše obrača in vertí velika reka po prostorni strugi okrogle valove, da se delajo menjajoč se višine in doline, ko se dvigne val izpod vala in zopet družega pod se pokoplje in zagerne. Zunanje mirneje in vidno le veličastnejše teče dalje, a tim večá je vendar nje notranja moč, ki deluje v mnogih privodnih tovarnah ter deli na različén naćin blagoslov in rodo-

vitost okrog sebe. In spremimo deročo reko se do izliva, kjer doseže konec svojega pota in se izteka ali v enojnem toku ali pa v delto se razkrojivši v morja prostornega vodno plan.

* * *

Čestokrat se primerja z reko življenje človeško, katerega dnevi bité kakor valovi v vodotoku ter se podé in odrivajo, kakor podé valovi valove. Tedaj naj poskusim prisposodobiti kratko v naslednjih versticah tudi jaz življenje z reko. — Kakor ima življenje človeško mladostni čas, tako ima tudi reka svojo mladost, ko je še mali potok. V brezskernosti in nedolžnem veselji preživi človek mlada leta; in potok, reke mladostna doba, je enako poskočen in živahen v svojem teku, ko hiti plesoč v vertincih svojih valčekov dalje po prijaznih dolinicah, kjer ga obdaje cvetje in zelenje. S časom pa postane derznejši in bolj deroč, ne ogne se vsaki zapreki, ona se mu mora umakniti, in smelo preskoči čez rob in glob; kakor iz dečaka postane derzen mladenič, ki noče spoznati vsakrat nemogočnosti in hoče doseči domišljije bujne zlati smoter. Kakor pa temu razruši vsemočne nezgode nemili vdar zlate zračne gradove — in premeni mladeniča v modrega, rasnega moža; tako nahajamo podobnost pri reki, ki v burnem diru dervi derzovite valove, dokler hipoma strugi ni dosti dna in slap se preverne z močjo v penasto globel, iz katere se izkopavši se polagoma umiri ter zbistri peneco poveršino in kmalo počasneje teče dalje in mogočneje. Ob bregovji svojem deli blagoslov in plodovitost mirno a močno tekoča reka; mož pa resen a duhovit blago tvori in čini, blago in dobrotno za vesoljno človeštvo. Mož a v resnobi in

mirnem njegovem misljenji primerjamo tedaj mogočnemu in mirnemu toku valov, ki ne ruši in ne podira, le blago pospešuje. Dalje! Kakor so valovi igrača lastnih vertincev, tako igra se lahka sreča z osodo človeško; kakor se valovi dvigajo pa zopet pogrezajo, tako menjava v življenji našem sreča z nesrečo, veselje z žalostjo. Pred vsem pa se mora primerjati hitrost v teku življenja in minljivost bodi si žalih ali veselih ur, z hitrim tokom valov, z urno tekočo reko, ki kmalo po izviru dospé do svojega iztoka ter se izlije v neizmerno morje. — Nikedar pa ne prejenja reka teči, kajti ko dospé eni valovi do izliva sledijo že drugi na poti od izvira — in kako v življenji človeškem, je li drugače? — Kakor se izliva reka v globino morskih vodá, tako se izgublja življenje človeško v morje pozabljivosti; kakor njo objame morja neizmernost, tako zakrije začasno bitnost posameznega človeka brezkončni čas — morje časov, ne večnosti. —

Jedernato in kratko primerja pesnik naše življenje z reko, zaznamujoč „meje človeštva“ rekoč:

Kaj od ljudi pa
Loči bogove? —
Da mnogo valov
Vali se pred njimi, —
Večna reka. —
Nas dvigne val
Pokoplje val
In zatonemo. —

Bridko, a odločno resnico pa izgovorimo, primerjajoč življenje z óno solzno reko, poleg katere je stal v globoko sentimentalnost utopljen Zorin: „voda njena je kalna, temna, počasi se vali val za valom, iz njih pa izhajajo čudni glasovi — in pa — strašan pogled! izmed valov se prikaže sem ter tje in se zopet potopi mertvaško truplo“! — — To je

solzna reka; „vanjo se zlivajo vse solze, kar jih joka človeški rod“.

* * *

Vernimo se zopet k reki v naravi. Spremljajmo jo še enkrat do izliva, pomudivši se malo pri postajah ob njenem bregovji ter opazujoč jo z različnih strani.

Perva postaja bodi nam v privodnem mlinu, kjer enomerno ropočejo kolesa: klop, klap, in stope tolčejo: tok, tok, lesoreznica pa hitro brusi in praska po debelem hlodu. Beli, mokasti mlinar marljivo nasiplje žito na kamen ter odpira ter zopet zapira zatvornico strugam do pošameznih koles. In berhka mlina-rica vmiva si vsako jutro na strugi rudeči, polni svoj obraz, izmiva si lepe črne oči.

Dalje! Ondi kjer prejenja germovje ob reki in je odpert pogled do nje in prost dohod — ondi je skupno napajališče vaške govede in drobnice, kamor gonijo pastirji in pastarice živino na vodo.

Potem pridemo ob reki do velikega proda, kjer je v strugi ob strani suh prostor, kamor je nanesa voda kamenja, peska in sipe. Zraven je globok tomün; verbovo šibovje in protje rase okolo in gosto jelševje, ter zakriva prijazno naravno prirejeno kopelj, kamor se hodijo fantje kopat in poskušat svojo umetnost v plavanji, kamor prihajajo o družem času tudi lepe deve, da

„se kopljejo, smejejo in pejo“.

Spremljajoč reko dalje, pridemo zopet do neke postaje, do skromne ribarjeve kočice. Poznamo jo že po vnanjosti. Mnogo sakov in mrež je razprostertih okrog in čolnici se zibljejo v mali luki. — V globokem tomunu pa igrajo svetloluskinaste ribice po kristalnih valovih. In

Ob vodi na skali
En ribič sedi,
En ternek ponuja,
K' se rado lovi.

Nespanetne ribice pa mu tudi brezskerbno obvisé na ternku, ker prene-
previdno pljuskajo za ponujano vado.

Stopimo slednjič še na ladijo in se peljimo v duhu po mogočni reki. Prostorna polja, prijazni holmi in bele vasi srečavajo nas na desni in levi, pozdravljajo nas. Jadrajmo le dalje, dalje — in da me vse zapusti, vskliknem naj veselo s pesnikom, našim Jenkom:

Log za log se skriva,
Ladja dalje plava;
Duša ljubeznjiva,
Bodi stokrat zdrava.

Reka mi mogočna
Nosi ladjo mojo,
Moje serce vroče
Pa ljubezen svojo.

In mogočna reka
Nikdar ne usahne,
Pa ljubezen moja
Nikdar ne omahne. — —

* * *

Pomenljiva je reka prisposobljena življenju posameznega človeka; večje pomembe pa je še v življenji narodov. Kedo drugi odličnejši naj bode opisal zgodovinsko in kulturno pomembo reke, jaz opozorujem le na zavestni ponos, ki ga zbuja vsakemu narodu reka, ki se pretaka po njegovi domovini, opozorujem na pomen reke v narodni pesmi, kjer se tako pogosto nazivlje, opeva in proslavlja. — Često omenjajo slovanske narodne pesmi rek. Češki narodni pesnik pričinja pesem o Ljubušini sodbi z nagovorom srebropene Veltave. Ogovarja se v slovanski narodni pesmi Visla poljska reka in pa slaviti Dnjeper, reka kozaska. — V ruski narodni pesmi sliši se o ve-

likem sinjem Donu in malem Doncu, o sreberni Suli in temni Volgi, o bistri Kajali in blatno tekoči Dvini; zove se Nemiga in Stugna, čisti Podkumek in Argune kalna voda; omenjajo se bregovi Kubana. — In Serb ima svojo Moravo, Slovenec pa Savo, Dravo in Sočo. — Kar pa je bila mogočnemu Rimljanu Tibera, kar je ponosnemu sosedu Nemcu zeleni Ren, to bodi Slovanu Dunav: „stara ljubljenska, — slovanska reka“, kakor jo zove Kirdžali. — — Mi pa se pomudimo še nekoliko v naslednjem opazovaje pozorneje dve reki: domačo reko, reko slovensko, bistro Savo in pa slovansko reko, mogočni Dunav. —

Bistra Sava je glavna reka naše slovenske domovine izvirajoča iz dveh izvirov, iz pervega na skrajni meji Kranjske, tu pa izpod „snežnikov kranjskih siv'ga poglavarja“ Triglava in sodruga njegovega — Veršaca — slovenskega Parnasa —:

Tukaj bistra Sava 'zvira,
Mati pevske umnosti;
Jezer dvanajst si nabira
Šola zdrave treznosti. —

Kakor beli smeg vsiplje se kristalna pena v bobnečo globelo. Veličasten prizor! — Stérmi in móli! — —

V prvem teku že se ji pridruži mnogo gorskih potokov in planinskih studencev. Kako romantična in divje-lepa je pač ta naša gorenška stran — čudo sveta! — V pričetku med gozdnatimi verhovi in gorami stisnjeni reki sprostre se struga še nad Kranjem in Sava vstopi v širno ravan prijaznega polja sorškega ter vzame k sebi zeleno vodovje „globokotekoče Kokre“ — Vesela je prihitela zelena Sava sem doli na „sorško polje“, kjer se je rodil njeni pevec — njeni slavitelj, —

kedo ga ne pozna neumerljivega Jenka, ki je pel:

Pozdravljeno bodi
Sorško polje,
Kjer moji očaci
V grobih ležé,

Kjer zibel je moja
Stala nekdaj,
Kjer rojstna stoji še
Hiša mi zdaj;

Triglava visoko
Sneženo glavo
Še v sinji daljavi
Vidi okó,

Še Sava germeča
V strugi šumi.
Ko leta nekdanja
Liže peči.

In isti Jenko je pel o Savi na drugem mestu:

Sava znad pečine
Goni bele pene,
Pere stare stene
Ter hiti v doline.

Kaj pa nam veli bistra Sava, ko hiti nizdolu, kaj velé nam tedaj druge reke? — Odgovarja nam naš Jenko:

Navzdol se podvizajo hčere gorá,
Pozdravljajo rod, ki se dviga na dan.
In last imenuje goro ino plan,
Pozdravljajo ga na uho mu bobné:
„Naj volja tak krepka, ko tvoje goré,
Naj moč ti bo taka, ko tvojih je rek,
Ki tergajo jez in potresajo breg“! —

Radostna je prihitela Sava doli na sorško polje, pozdravila ga in kratko se pomudila — naš pesnik jo je postal z iskrenim pozdravom do južnih naših bratov dalje:

O večerni uri
Stal sem poleg Save,
Derla z glasnim šumom
Je z višav v nižave.

„Mladi fant iz zdrave
Iz strani gorate,
Grem na južne kraje,
Grem med tvoje brate“.
Tak šumečim glasom
Bistri val mi pravi,
Dam mu poročilo:
„Serčno jih pozdravi“!

Žalostna se loči reka od svojega pevca

(Konec prih.)

ter hiti dalje, kakor se ji je velelo. —
Zoži se ji zopet dolina pa v drugič odpre
v prostornem ljubljanskem polji.

Lepšega polja na svetu ni,
Lepšega polja za moje oči,
Ljubšega polja za moje sercé,
Nego si ti, ljubljansko polje! —

S. P. H.

O prevodih.

Pa pojdimo dalje.

Narodi se razločujejo ne le po stalnih posebnostih, ampak tudi po zgodovinskem razvoji. Nismo vsi na enakih stopinjah. Gledé na ta razloček moramo tudi vedeti, za kaj smo najsposobniši in že zreli. Po tem spoznanji morajo ravnati se tudi prevodi. Kedor tedaj vse naše razmere pozna, vedel bo tudi, kateri prevodi so za nas pripravni.

Na obliko je treba za naš razvoj tudi gledati. Mi moramo izbirati takih izvirkov, ki imajo nam ugoden slog. Drugače bi morali slog tudi predelovati. To pa bi kazalo, da ne dajemo prevoda, ampak predelek izvirkov. Namen prevajanja pa ni da bi izvirkike predelovali; ampak da najdemo taka izvirkna dela, ki se dajo zares prevesti za naše razmere. Le ko bi pravih izvirkov ne dobili, bila bi sila jih predelovati, ako že hočemo izposojevati si tuje blago tudi v obliki.

Izposojeno blago ni naše, če je prav našega najboljšega soseda, ko bi nam torej tudi dobro teknilo. Kakor dobri gospodarji in taki, ki gledajo na hrano, homo najprej gledali, da se sami preživimo, in le za silo pojdemo na posodo. Sami najbolje vemo, kaj nam diši in

tekne. Sami si torej najugodniše živež pripravimo in napravimo. Poglejmo tedaj, kje imamo zares silo in potrebo na posodo hoditi v smislu prevodov.

Odojevalci nam ne podajajo naukov v onem razredovanji, v oni obširnosti in natančnosti, iz kakoršne sami zajemljejo. Nam torej po naših močeh hrano delé in drobé in pripravnavajo. Vzrejevalcem ni mar, da nam v eni in isti posodi podajajo hrano, ampak najprej jim je na tem, da jo mi povzivamo, kakor je nam najbolj po godu. Nauk potem škode ne terpi, naj si ga prisvojimo tako ali tako.

Predelovati duševna dela je po takem dovoljeno, če niso za nas v izvirknih pripravna. In videli smo, da jih ni lahko dobiti, ker so omejena s tolikimi pogoji. Morali bi si pa pričevalo uboštva dati, ko bi ne znali predelovati. V tem individualnost in gibčnost tičí, da nismo leseni v posnemanji, ampak da si vse priredimo po svoje.

Lahko in modro bo, ako gledamo, kakó drugi narodi duševno hrano prirejajo za določne namene. Da vemo za pot, to je dovolj, ni nam pa treba opičnega posnemanja.

Gledé na védo smo, kakor upamo, že

toliko zreli, da ji dajemo obleke, kakoršna je za naše razmere pripravna. Tudi drugod niso ljudje več kakor strokovnjaki; pri nas pa tudi nismo brez njih. Sramotno bi bilo torej, navezavati se na tuje individualnosti, kjer nam lahko domače zadostujejo. To velja tudi za najviše izdelovanje vednostnih naukov. Saj tudi tujci se ne derže ene in iste knjige za en in isti oddelek. Kar mergoli vodilnih knjig za ene in iste namene na enem in istem polju.

Vêda v takih knjigah ne kaže izvirnosti v novih zakonih, v novih iznajdbah, ampak v prirejenosti, natančnosti za ene ali druge podučne namene. Le tam, kjer sti vsebina in oblika zares neprekosni, imamo tudi v vêdi klasičnost. V takem slučaju modro ravnamo, ako se, kar je mogoče, izvirnika deržimo in torej prevod napravimo. Takih knjig v področji vêde pa je malo po vsem širokem svetu. Največ je takih, ki nas osrečujejo z novimi zakoni ali vsaj z novimi poti.

Tù pa tam je tudi gledè na pedagoški namen kaka knjiga klasična in kot taka prevoda vredna. Pri nas smo v časih zaradi šolskih postav in določeb prisiljeni knjige prevajati, katere bi morda nadomeščevali z boljšimi tujimi ali pa domačimi izvirniki. Pa to narodnosti ni na sramoto in ji tudi ne škoduje, ker vêda je, kakor vemo, kozmopolitična.

Za slovensko ljudstvo — ne za omikance više verste — pa brezizjemno lahko sami spisujemo knjige in knjižice za vednostne meje. Tù je treba le slovenskemu sinu biti, pa bomo vedeli, kako se pač z ljudstvom najlaže umemo. Domačih knjig je toliko bolj potreba na to stran, kolikor manj jih drugi narodi imajo.

Tudi bi bilo smešno, če ne še žalostno,

da bi ne mogli pokazati toliko duševne in pedagoške moči, kolikoršna je za ljudsko berilo potrebna. „Družba sv. Mohora“ tedaj prav narodno-pedagoško ravná, ako se derži kar mogoče domačih izvirkov. Nikoli ne bo dosegla v našem narodu s prevodi toliko, kolikor z domačim blagom, če tudi najnižje verste. Po tem ravnilu lahko vsakodó premeri ceno dosedanjih domačih knjig.

Drugače pa je z umetnostjo, kolikor se prikazuje v leposlovnih proizvodih.

Pesmi bi lahko brez škode prevajali, kakor smo omenili. Ali teh menda obilo ne potrebujemo, ker imamo relativno največ narodne in umetne lirike. Dovoljeni so prevodi, ali prestavljajci naj si zapomnijo, da takih predmetov za zdaj nismo potrebni.

Epičnih pesmi sami nimamo; pa tudi drugi narodi se ne morejo tukaj ponašati s preveliko obilostjo. In kar je tu tujega, zanima bolj druge narode nego nas. Takí proizvodi še v dotičnem zraku potrebujejo razsvita z razlaganjem, ker megleno prošlost opevajo. Epična dela poveljujejo preteklost tujih narodov; nam pa je naša sedanost najbliža.

Epični izdelki so nam tudi po vzorih oddaljeni. Poleg vse černoglednosti današnjega časa vendar sedanjih nazorov ne zamenjamo z nagledi preslih še tako dobrih časov.

Ako bi pa hoteli po vsej sili kaj epičnega prevajati, vemo iz prejšnjega, kje je naša sorodnost doma.

Novele, romani in glediščne igre so današnji dan v navadi in naganjajo tudi k prevajanju. Ali smo potrebni takih del v prevodih?

Že prej smo rekli, da take oblike niso brez posebnih razmer tega ali onega naroda. Posrednje spoznavamo iz njih kul-

turne posebnosti. Vemo pa, za katere narode je tako znanje v sedanjosti za nas najpotrebnejše. Vidi pa se, da bi iz kulturno-zgodovinskih knjig tako znanje dosegali po krajši poti, ako bi družega namena ne imeli pri berilu imenovanih leposlovnih oblik. Leposlovni proizvodi morajo še drugod svojo moč kazati. Današnji dan je pa takega gradiva toliko, da brez načel težko izbiramo pravo za naše prevode. Sorodnost stopinje omike, nam priljubljeni ali ukoreninjeni nazori, relativna korist in pa potrebe morajo nam vodilo biti pri izbiranju. Zraven pa morajo taka dela pripoznana biti za klasična ali relativno blizo te cene in visokosti. Ali bi ne bilo nespametno za naš narod, ki ima takó malo in odmerjenih moči, prevajati samovoljno in brez prevdarka?

Malo klasičnega blaga je v književnosti; ali še tega morda mi nikedar ne zmagamo. Zatorej izbirajmo še med klasično hrano ono, ki je za nas najprijemljiva. Kar je absolutno dovršeno, tega tudi pri nas največi talenti ne prekosé. Tu se uklanjamo brez sramežljivosti; tu lahko za sedanjost to ali ono prevedemo, kakor ravno vidimo, da bi nam koristilo. Relativne popolnosti pa tudi lahko sami dosežemo.

Slovinci se ponašajo, če ne bahajo, da so bistre glave. Gradiva imajo dovolj

ravno v sedanjosti. Ona nam je po vsem slovanskem svetu najbliža. Odtod tedaj zajemajte in podajajte nam proizvode leposlovne izvorne.

Kar je tuje, je tuje, je domačemu duhu bolj ali manj zoperno, tudi če je že pokvarjen! Tuji duh je sicer med nami; ali ne pozabimo, da tuje gibčnosti in zrelosti mi vendar nimamo. V tujem se šepimo in sami sebe smešimo. Kakor sem rekel, slovenski oder treba je dejansveno slovenski napraviti, in ne le po imenu. Jaz slovenskega odra ne poznam; pa zdi se mi, da bi ga natančneje obsojeval, ko bi ga videl. Izpregovorite drugi tedaj še o pravem času o tem predmetu.

Komike je dovolj na Slovenskem; tragike v tem oboru pa je tudi dosti pri nas in v slovanskem svetu. Kjer tedaj Slovani domače strani vsaj relativno izverstno izdelujejo, tam so nam prevodi najugodniši. Sicer pa je treba opomniti, da tuje ne očitajo Slovanom čisto po krivici prevelike pasivnosti v sprejemanju novega in tujega; tu bi bilo večé energije treba in iz svoje moči izdelati in predelati to in ono!

Mi smo povsem na mnogo strani prevode omejili gledé na predmete. Mnogi jih zaradi jezika priporočajo in zagovarjajo. Po takem oglejmo si še to stran.

Francè Podgornik.

(Dalje prih.)

Slovenski glasnik.

— „Cerkvena glasba“, kakoršna je in kakoršna bi morala biti; spisal P. H. Sattner, izdalo Cecilijino društvo v Ljubljani. Str. 55. Cena 35 kr. Dobiva se pri g. Gnezdi, prefektu v Alojznici v Ljubljani. Knjižica je posvečena ljubljanskemu knezovladiki dr. Jan. Zlat. Pogačarju.

— „Bosna je srpska“ ili odgovor na „Razgovore“ Mih. Pavlinovića i dva pisma prof. A. A. Majkova o Bosni. Drugo izdanje. Cena 25 kr. Prodaje „Srpska narodna zadruž. štamparija“ v Novem sadu.

— „Jugosl. akademija znanosti in umetnosti“ v Zagrebu je imela dne 29. maja sejo, v kateri je bila prebrana razprava g. prof. L. Zime: „O narodnoj metrici s obzirom na stihove drugih naroda, osobito Slovena“. Zima pravi: narodni verz ni narejen po kvantitetu; vsi priznavajo, če merimo po narodnem naglasu, opazimo mnogo nepravilnih verzov; vsi znajo, da se na število zlogov in na odmor (diereso) strogo gleda; mnogo jih pravi, da je pri določevanju pravil narodnega verza treba na petje paziti; vse je narejeno po analogiji verzov drugih narodov; na to je tedaj treba gledati, če hočemo določiti pravila za narodno metriko.

— „Uveo listak“, spisal Jaša Ignjatović. Str. 137. Cena 50 kr. Ta povest je bila najprej obelodanjena v Javoru, in zdaj je izšla v posebni knjigi. Omenjeno povest je nagradila „Matica srpska“ v Novem sadu.

— „Socijalna demokracija i radnički život u životinjskom svetu. Spisal dr. L. Bihner. Zemun. 1878. Str. 39. Cena 20 kr. Izdala tiskarna Miloša Grabovačkoga v Zemunu.

— „Pričanja Vuka Dojčevića“, zbral in zložil St. Mitrov Ljubiša. Zvezek peti. Na Dunaji. Te lepe povesti Dojčevića, ki izhajajo v „Srpski Zori“ na Dunaji, začele so prihajati v ruskem prevodu v „Slavjanskem miru“ (Petrograd).

— V Pančevu je izšel: „Ljetopis Matice srpske“ Cena 1 gl. Dobiva se pri Jovanoviči v Pančevu.

— „Vojvoda bosanskih Srba, pop Čoko Karan-Karanović od Vladimira Krasića“ je ime majheni knjižici, ki je zagledala svetlobo v Novem sadu. Cena 20 kr. Prodaje jo: „Srpska nar. zadruž. štamparija v Novem sadu“.

IMENIK ZASTONJIKOV.

10. Vamberger M., Zagreb. 11. Jerina V., Terst. 12. Likozar Anton, Krems. 13. Slekovec A., samostan, Zagreb. 14. Kavčič Fr., Črni verh. 15. Rižnar Radoslav, Sv. Toma pri Veliki nedelji. 16. Parenta Hr., občinski tajnik v Dolini, Jesenica. 17. Naglič J., dijak, Zagreb. 18. Pušenjak Toma, Maribor. 19. „Triglav“ (lit. društvo), Gradec. 20. Miklavčič N., učenka, Ljubljana. 21. Repič O., dijak; Beljak. 22. Kovačič Rad., Maribor. 23. Delak Jakob, Kočevje. 24. Poljec Fr., Ljubljana. 25. Koder Anton, Innsbruck. 26. Hudovernik M., učitelj v Dobrepoljah. 27. Škrabec Miha, Ribnica. 28. Tosti Ivan, Terst. 29. Lah J., Sv. Jurij na Ščavnici. 30. Andree Pavlina, Novo mesto. 31. Košar Jer. v Jamni, Sv. Jurij na Ščavnici. 32. Klemenčič Ivan, Terst. 33. Gantar Ivan, učitelj, Bela cerkev. 34. Voigrinec Ernestina, v Banovcih, Ljutomer. 35. Skorčič Ivan, dijak, Terst. 36. Skorčič Franjo, Celovec. 37. Zajec Terezija, v Krašnji. 38. Nedeljko Fr., samostan, Zagreb. 39. Šumi Fr., Ljubljana. 40. Božič Anton, Radoslavci pri Ljutomeru. 41. Šuta Fr., dijak, Gradec. 42. Vidovec Jos., Celovec. 43. Fras Franjo, Ptuj. 44. Kugler Fr., Celje. 45. Hvalec M., Maribor. 46. Čadež Ivan, pripr., Ljubljana. 47. Cotelj Ivan, dijak, Ljubljana. 48. Petrič Anton, dijak, Ljubljana. 49. Sbor duhovne mladeži, Zagreb. 50. Krek, dijak, Ljubljana.

NAZNANILO.

S to številko je končano prvo poluletje. One č. g. naročnike, katerim je potekla naročnina, prosimo uljudno, da za časa ponové naročilo, ker 13. list bomo poslali samo predplačnikom.

„Zvon“ izhaja 1. in 15. dan meseca; naročnina 5 gl. za vse leto s podobami, 2-50 za pol leta; 4 gl. za vse leto brez podob, 2 gl. za pol leta. Napis: Redaction des „Zvon“, Wien, Währing, Zellerhof 6.